

KVALITETSDEKLARATION

Undersökningen om vuxnas deltagande i utbildning

Ämnesområde

Utbildning och forskning

Statistikområde

Befolkningens utbildning

Produktkod

UF0538

Referenstid

Aktuella förhållanden augusti 2022 - januari 2023

Genomförda utbildningar 12 månader bakåt från mättillfället som var någon gång mellan september 2016 - februari 2017

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	3
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	4
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	5
2.2.2 Ramtäckning	5
2.2.3 Mätning	6
2.2.4 Bortfall	6
2.2.5 Bearbetning	7
2.2.6 Modellantaganden	7
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	7
3 Aktualitet och punktlighet	7
3.1 Framställningstid	7
3.2 Frekvens	7
3.3 Punktlighet	7
4 Tillgänglighet och tydlighet	8
4.1 Tillgång till statistiken	8
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	8
4.3 Presentation	8
4.4 Dokumentation	8
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	8
5.1 Jämförbarhet över tid	8
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	9
5.3 Sam användbarhet i övrigt	9
5.4 Numerisk överensstämmelse	9
Allmänna uppgifter	9
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	9
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	9
C Bevarande och gallring	9
D Uppgiftsskyldighet	10
E EU-reglering och internationell rapportering	10
F Historik	11
G Kontaktuppgifter	11

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Syftet med undersökningen är att mäta den vuxna befolkningens, 18–69 år, totala deltagande i lärandeaktiviteter under en 12-månadersperiod. En lärandeaktivitet omfattar deltagande i formell och icke-formell utbildning eller informellt lärande.

Undersökningen är den enda samlade källan för statistik om vuxnas utbildningsdeltagande. Statistiken bidrar till att öka förståelsen för vuxnas fortbildning och hur livslångt lärande ser ut i olika grupper.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Statistikanvändarna vill ha information om vuxnas deltagande i utbildning, formell som icke-formell, för att få en bild av det livslånga lärandet och fortbildning i vuxen ålder. Det finns också behov av information om dessa utbildningsaktiviteters egenskaper samt orsaker till att delta i utbildning och utfall av utbildningsaktiviteterna.

Huvudanvändarna av statistiken är Eurostat, Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet), Universitetskanslersämbetet och Skolverket. Statistiken beskriver främst hur många som deltar i formell eller icke-formell utbildning, vilka som deltar samt om det är personalutbildning eller inte. Statistiken kan exempelvis användas för arbetsmarknads-/utbildningspolitiska avsikter.

1.2 Statistikens innehåll

Målstorheter för deltagande i utbildning under en 12-månadersperiod delas in i tre typer; formell, icke-formell och informell utbildning.

1.2.1 Objekt och population

Statistikens intressepopulation är individer som bor i Sverige och är i åldern 18–69 år. Målpopulationen utgörs av målobjekten individer som **borde** finnas med i Registret över totalbefolkningen (RTB) efter åldersavgränsningar 18–69 år. Målpopulationen stämmer ganska väl överens med intressepopulationen med skillnaden att endast folkbokförda personer finns med i RTB. Det finns personer som lever i Sverige men som inte är folkbokförda och det finns personer som inte lever i Sverige trots att de är folkbokförda. Observationsobjekten är de personer som **faktiskt** finns med i RTB efter åldersavgränsningar 18–69 år.

1.2.2 Variabler

De viktigaste målvariablerna är följande:

- Andel av Sveriges vuxna befolkning, 18–69 år, som deltagit i formell eller icke-formell utbildning under en tolv månadersperiod bakåt från intervjutillfället: Mål- och observationsvariablerna utgörs av svaren på frågorna i frågeformuläret och stämmer väl överens. De personer som deltagit

i utbildning bör vara folkbokförda. Observationsobjekten fick själva redogöra för deltagande i utbildning utifrån olika utbildningsformer och utbildningstyper.

- Andel av Sveriges vuxna befolkning, 18–69 år, som deltagit i informellt lärande under en tolv månaders period bakåt från intervjutillfället: Mål- och observationsvariablerna utgörs av svaren på frågorna i frågeformuläret och stämmer ganska väl överens. Observationsobjekten fick själva redogöra för deltagande i informellt lärande utifrån olika utbildningsformer.
- Andel av Sveriges vuxna befolkning, 18–69 år, som deltagit i personalutbildning under en tolv månaders period bakåt från intervjutillfället: Mål- och observationsvariablerna utgörs av svaren på frågorna i frågeformuläret och stämmer väl överens. De personer som deltagit i personalutbildning bör vara folkbokförda. Observationsobjekten fick själva redogöra för deltagande i personalutbildning utifrån olika utbildningsformer och utbildningstyper.

Intresse-, mål- och observationsvariablerna stämmer väl överens.

1.2.3 Statistiska mått

De statistiska mått som används är antal eller andelar av populationen eller delgrupper av populationen med en viss egenskap. Delgrupper av populationen är vanligtvis:

- Sysselsatta
- Personalutbildningsdeltagare
- Deltagare i utbildning på fritiden

1.2.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas efter följande grupperingar:

- Kön (2 grupper)
- Ålder (4 grupper)
- Högsta utbildningsnivå (3 grupper)
- Sysselsättning (3 grupper)
- Födelseland (2 grupper)
- Tid i Sverige sedan senast invandring (3 grupper)
- Yrkesställning (2 grupper)
- Yrkesgrupp, endast sysselsatta (10 grupper)
- Näringsgren, endast sysselsatta (21 grupper)
- Företagsstorlek (4 grupper)
- Region Nuts2 (8 grupper)
- Föräldrarnas högsta utbildningsnivå (3 grupper)

1.2.5 Referenstider

Referenstiden skiljer sig mellan olika målstorheter. Målstorheter om aktuella förhållanden avser mättillfället, som var någon gång mellan september 2022 och januari 2023. Det finns också målstorheter som refererar till utbildningsaktiviteter som skedde någon gång mellan mättillfället (september 2022 - januari 2023) och 12 månader bakåt.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistikens kvalitet speglar kvaliteten i de olika register som används. Den sammanlagda bedömningen är att de statistiska register som ligger till grund för statistiken håller god kvalitet.

- *Registret över totalbefolkningen* RTB håller hög kvalitet.
- *Utbildningsregistret* UREG samt Inkomst och taxeringsregistret IoT (HE0101) används för att skapa redovisningsgrupper. Uppgifter från UREG och IoT bedöms allmänt vara tillförlitliga.

För information om kvaliteten i respektive register se *kvalitetsdeklaration* (KD) www.scb.se/XX9999 (där XX9999 byts ut till respektive produktkod, till exempel UF0205).

Tillförlitligheten i uppgiftslämnares svar bedöms generellt vara god. Det föreligger dock sannolikt minneseffekter i frågor om utbildningsdeltagande under de senaste 12 månaderna. Eftersom det kan vara svårt att minnas alla utbildningsaktiviteter, speciellt kortare utbildningar, under ett år är sannolikt volymen (antalet utbildningar) underskattad.

2.2 Osäkerhetskällor

De osäkerhetskällor som har störst betydelse för statistiken är urval (att inte alla objekt i målpopulationen undersökts), bortfall (beror på att svar helt eller delvis saknas för vissa personer i urvalet) samt mätning (beror främst på att frågor eller svar missförstås).

2.2.1 Urval

Undersökningen är en stratifierad urvalsundersökning. Ramen stratifierades på 22 stratum och urvalet dras som två grupper baserade på ålder. 7 400 individer mellan 25–69 år drogs och stratifieringen skedde efter kön, ålder och utbildningsnivå. 3 300 individer i åldern 18–24 år drogs och stratifiering skedde efter kön och ålder. Det ger ett totalt urval på 10 700 individer i åldern 18–69 år.

Statistiken är behäftad med osäkerhet då den baseras på en urvalsundersökning. Statistiken redovisas därför med 95-procents konfidensintervall, vilket är ett mått på det spann inom vilket det sanna värdet finns med 95 procents säkerhet givet att bortfallsskevhet inte föreligger. Som exempel kan nämnas variabeln deltagande i icke-formell utbildning. I målpopulationen var andelen med arbete som huvudsaklig sysselsättning 61,5 procent med en felmarginal på $\pm 1,6$ procent. Detta ger ett konfidensintervall från 59,9 till 63,1 procent. Det sanna värdet ligger därmed inom detta intervall med 95 procents sannolikhet givet att bortfallsskevhet inte föreligger.

2.2.2 Ramtäckning

Registret över totalbefolkningen (RTB) användes för att ta fram den aktuella rampopulationen efter de avgränsningar som beskrivs i avsnitt 1.2.1. Rampopulationen utgörs av de individer i RTB som är i de åldrar som ingår i målpopulationen. Den vanligaste orsaken till att individer inte tillhörde

målpopulationen var övertäckning, närmare bestämt att de flyttat utomlands eller avlidit mellan skapandet av rampopulationen och mättillfället. Storleken på den totala övertäckningen är okänd men bedöms vara liten.

Att objekt inte finns med i rampopulationen fast de tillhör den, så kallad undertäckning, är svårt att uppskatta men bedöms också vara liten. Det finns inga skäl att anta att täckningsfelen är stora i förhållande till andra felkällor. Totalt sett bedöms täckningsfelen i denna undersökning vara försumbara.

2.2.3 Mätning

Från och med år 2022 har SCB infört så kallad kombinerad insamling i AES. Det innebär att de utvalda personerna får välja om de ska svara på frågorna via telefonintervju eller via självadministrerad webbenkät.

Mätfel Mätfel handlar om att de svar vi får på frågor i undersökningen kan vara osäkra eller felaktiga. Mätfel kan ha flera källor, till exempel datainsamlingsmetoden, respondenten och frågeformuläret. Vid telefonintervju kan till exempel intervjuaren missuppfatta uppgiftslämnarens svar. När det gäller självadministrerad webbenkät kan till exempel frågor eller instruktioner missuppfattas. Flera olika åtgärder vidtas för att minska risken för mätfel. Frågeformuläret granskas och testas noggrant före datainsamling. Samtliga intervjuare genomgår en utbildning inriktad på att förebygga mätfel. Dessutom tillämpas medlyssning vid intervjuer, som kompletteras med uppföljande bedömning och återkoppling till intervjuarna. Trots olika insatser kan det ändå inte uteslutas att mätfel uppstår.

Minnesfel Med minnesfel avses att den som svarar på frågorna i undersökningen omedvetet förvränger svaret på grund av att hen minns fel. Det kan även vara så att hen helt enkelt inte kommer ihåg och därmed inte kan besvara frågan. Det finns frågor där uppgiftslämnaren ska minnas 12 månader bakåt i tiden. Denna typ av frågor kan vara förknippad med minnesfel. Det finns emellertid inga beräkningar som kan visa hur stora minnesfelen är och i vilken utsträckning de kan tänkas påverka statistiken.

Frågeformuläret har utformats i nära samarbete med mätteknisk expertis i syfte att minimera risken för mätfel. Den har också testats på presumtiva urvalspersoner samt av intervjuarpersonal och justerats efter synpunkter inför datainsamlingsperioden.

2.2.4 Bortfall

Om bortfallet skiljer sig från de svarande med avseende på undersökningsvariablerna så kan skattningarna som grundar sig på enbart de svarande bli skeva. Systematiska bortfallsfel kan uppstå i skattningar om statistikvärdena skiljer sig mellan de som har svarat och de som inte har svarat. För att kompensera för skillnader i svarsbenägenhet mellan olika grupper och de systematiska fel som kan uppstå används hjälpinformation i skattningsförfarandet genom sk. kalibreringsestimation. Bedömningen är dock att systematiska fel sannolikt kvarstår även efter användning av hjälpinformation.

Objektsbortfall Med objektsbortfall avses att svar saknas på samtliga frågor för en urvalsperson. För 2022 års undersökning uppgick objektsbortfallet till 57 procent. Lite mer än 60 procent av bortfallet består av urvalspersoner som inte

har kunnat nå under fältarbetsperioden medan resterande 40 procent består av personer som avböjt och ett fåtal som har förhindrad medverkan.

Partiellt bortfall Med partiellt bortfall avses att svar saknas på en eller flera frågor, men inte alla, för en urvalsperson. Partiellt bortfall kan bero på att frågan är svår att förstå, är känslig, att uppgiftslämnaren glömmer att besvara frågan, att lämpligt alternativ saknas eller att instruktionerna vid hoppfrågor misstolkas. Till partiellt bortfall räknas även dubbelmarkeringar och svar som inte kan tydas. Det kan också bero på att uppgifter saknas i de register som uppgifterna hämtas från. Generellt sett är det partiella bortfallet lågt.

2.2.5 Bearbetning

Undersökningens data bearbetas i olika delar av processen. Insamlade data skickas till en kodningsgrupp som går igenom materialet och kodar yrke, näringsgren och utbildningsinriktning. Därefter sker granskning av de insamlade uppgifterna och kompletteras med information från register. Slutligen konstrueras de variabler som ingår i det slutliga observationsregistret samt de indikatorer som publiceras i statistikdatabasen. För att minska risken för fel används bland annat checklistor i produktionen.

2.2.6 Modellantaganden

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Endast slutlig statistik redovisas.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Framställningstid är den tid det tar från att datainsamlingen avslutats tills statistiken redovisas. Framställningstiden för undersökningen var cirka 10 månader.

3.2 Frekvens

Undersökningen genomfördes i sin nuvarande form för första gången i Sverige under hösten 2005 och våren 2006. Undersökningen var då helt ny och genomfördes som en pilotundersökning. Planen var att undersökningen skulle genomföras vart femte år. Därmed genomfördes den första fullskaliga undersökningen 2011 och den andra 2016.

Framöver kommer undersökningen dock att genomföras vart sjätte år och den ingår i den Europeiska ramlagen Integrated European Social Statistic (IESS).

3.3 Punktlighet

Statistiken har redovisats enligt SCB:s publiceringsplan som finns på <https://www.scb.se/hitta-statistik/publiceringskalendern>.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken har publicerats på www.scb.se/uf0538 och i statistikdatabasen. Statistiken finns tillgänglig i rapporten *Tema: Utbildning – Vuxnas deltagande i utbildning – Personalutbildning och andra former av utbildning*. Utöver rapporten har statistiknyhet samt Exceltabeller publicerats på samma länk som ovan.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Utöver den statistik som publiceras i statistikdatabasen kan användarna också beställa specialbearbetningar av data. En användare kan till exempel önska andra indikatorer eller andra redovisningsgrupper än de som ingår i statistikdatabasen. SCB kan på beställning från en kund genomföra sådana specialbearbetningar mot en kostnad.

4.3 Presentation

Statistiken publiceras i huvudsak i rapportform där diagram och text beskriver de statistiska resultaten. Statistiken publiceras även i statistikdatabasen och på produktsidan finns även Exceltabeller publicerade med andelar och konfidensintervall. Statistiken avser andelar av populationen eller delgrupper av den som har en viss egenskap.

4.4 Dokumentation

Framställningen av statistiken beskrivs i *Statistikens framställning* (StaF). Statistikens kvalitet beskrivs i föreliggande dokument. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Dokumentation av mikrodata* (MetaPlus). Samtliga dokumentationer är tillgängliga på SCB:s webbplats, se <http://www.scb.se/UF0538>.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Inför 2022 års undersökningsomgång byttes insamlingsmetod från telefonintervjuer till kombinerad webb-/telefonundersökning. Under 2015 gjorde ett experiment för att testa om detta metodbyte gav skillnader i de viktigaste indikatorerna men ingen skillnad påvisades då. Däremot misstänks ändringen i insamlingsmetod mellan 2011 och 2016 ha lett till tidsseriebrott. Analys av insamlat data från 2011 och 2016 indikerar att skattningen för andelen deltagare i icke-formell utbildning blir högre vid besöksintervjuer än telefonintervjuer. Det faktum att undersökningen genomförs endast vart sjätte år har lett till att insamlingsmetoden bytts mellan varje undersökningsomgång. Vid jämförelser över tid bör detta beaktas och resultaten tolkas med försiktighet.

Inför varje undersökningsomgång har variabler ändrats, tagits bort och lagts till. Kärnvariablerna, deltagande i formell och icke-formell utbildning samt informellt lärande har dock funnits med alla gånger.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Samtliga personer i urvalet har fått samma frågor, vilket innebär att det råder full jämförbarhet mellan olika grupper i populationen, så länge grupperna är tillräckligt stora för att hålla tillräcklig precision och kvalitet. Samtliga medverkande uppgiftslämnare har deltagit via telefonintervju.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Statistik som avser samma population, folkbokförda 18–69 år, och samma redovisningsgrupper kan sammanvändas. Redovisningsgrupperna är styrda efter Eurostats gemensamma variabler och definitioner för socialstatistik ([Regulation 2019/1700](#)).

En annan undersökning, CVTS (Continuing Vocational Training Survey), mäter också personalutbildning men vänder sig till företagen. För mer information om CVTS se www.scb.se/uf0541

5.4 Numerisk överensstämmelse

Avrundningar sker för andelarna i samtliga tabeller. Avrundningar sker till närmaste heltal.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken. Statistiken är officiell.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt personuppgiftslagen (1998:204).

C Bevarande och gallring

En kopia av all statistikredovisning i form av rapporter, böcker och statistiska meddelanden (SM) som getts ut som trycksak eller redovisats som PDF-dokument förvaras hos Kungliga biblioteket och levereras till Riksarkivet.

Enligt lagen om den officiella statistiken ska personuppgifter gallras när de inte längre behövs för sitt ändamål.

Uppgifterna kommer att arkiveras utan personnummer 20 år efter referensåret, Dvs. 2042-12-31. Detta regleras i gallringsbeslut avseende detta register.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet till denna statistik föreligger inte.

E EU-reglering och internationell rapportering

Från 2022 ingår undersökningen i den Europeiska ramlagen Integrated European Social Statistic ([Regulation 2019/1700](#)). Vidare styr [Delegated act 2021/859](#) samt [Implementing act 2021/861](#) undersökningens detaljerade innehåll. Aidentifierade mikrodata har levererats till Eurostat.

F Historik

Undersökningen genomfördes i sin nuvarande form för första gången i Sverige under hösten 2005 och våren 2006. I juni 2004 bildades en arbetsgrupp för att konstruera frågeformuläret till den internationella undersökningen. I arbetsgruppen ingick representanter från Eurostat och tiotalet EU-länder, däribland Sverige. Innehållet i undersökningen fastslogs i juni 2005 och det svenska frågeformuläret genomgick ett mättekniskt test i augusti 2005. Undersökningen var då helt ny och genomfördes som en pilotundersökning. Planen var att undersökningen skulle genomföras vart femte år. Därmed genomfördes den första fullskaliga undersökningen 2011 och den andra 2016.

Inför varje undersökningsomgång har variabler ändrats, tagits bort och lagts till. Kärnvariablerna, deltagande i formell och icke-formell utbildning samt informellt lärande har dock funnits med alla gånger.

Undersökningen är en viktig källa för att beskriva den vuxna befolkningens deltagande i livslångt lärande. Under 2002 genomfördes en liknande undersökning som gick under namnet Vuxnas lärande.

Inför 2016 års undersökningsomgång byttes insamlingsmetod från besöks-/telefonintervjuer till en ren telefonintervjuundersökning. Detta har lett till modeeffekter som gör att jämförelser över tid inte är möjliga. Bland annat så blir skattningen för andelen deltagare i icke-formell utbildning högre vid besöksintervjuer än telefonintervjuer.

Från 2022 ingår undersökningen i den Europeiska ramlagen Integrated European Social Statistic ([Regulation 2019/1700](#)). Det innebar implementering av den nya förordningens kärnvariabler och standardiserade variabler. Exempelvis adderades hälsovariabler i undersökningen.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån
Kontaktinformation	Mattias Fritz
E-post	Fornamn.efternamn@scb.se
Telefon	010 - 479 62 67